

УДК 330.34

DOI: 10.30977/ЕТК.2225-2304.2023.41.165

МЕХАНІЗМ ЯК СКЛАДОВА СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ СТІЙКИМ ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ ТРАНСПОРТНОГО ПІДПРИЄМСТВА

КУДРЯВЦЕВ В. М., кандидат економічних наук, доцент, кафедра економіки і підприємництва, Харківський національний автомобільно-дорожній університет, вул. Я. Мудрого, 25, м. Харків, Україна, 61002.

E-mail: slavkudr@gmail.com, ORCID: 0000-0002-7617-6390

***Анотація.** Метою даної статті є розробка механізму як складової системи управління стійким економічним розвитком транспортного підприємства. Для досягнення поставленої мети використано ряд сучасних загальнонаукових методів та прийомів дослідження, а саме: абстрактно-логічний, включаючи аналіз і синтез, індукцію та дедукцію; уточнення сутності основних понять і категорій, узагальнення – для здійснення огляду інформаційних джерел, вивчення вітчизняного та зарубіжного досвіду; системного аналізу – з метою цілісного сприйняття об'єкта дослідження і комплексного аналізу зв'язків елементів у межах визначеної проблеми в цілому; проблемно-орієнтованого – для наукового обґрунтування механізму управління стійким економічним розвитком транспортного підприємства.*

Забезпечення стійкого та динамічного розвитку підприємств упродовж останньої чверті століття стає важливим і значущим пріоритетом управління транспортними підприємствами, у тому числі для зміцнення міжнародного авторитету країни, підвищення конкурентоспроможності продукції та вступу України до ЄС. Для забезпечення послідовності процедур регулювання економічної нестійкості було представлено систему управління стійким розвитком транспортного підприємства. Також у статті було сформовано модель управління стійким економічним розвитком транспортних підприємств, що включає: визначення необхідності в санації; узгодження цілей, об'єктів і предмета управління; побудову набору методів та інструментів управління з урахуванням відповідності цілям і факторам; визначення потреби в ресурсах; забезпечення організаційної відповідності механізму управління; оцінювання результатів і коригування механізму управління. Застосування цієї методики підсилює систему управління фірмою шляхом забезпечення бачення цінностей і мотивів, настанов і загроз; визначення умов, які можуть бути мотивом або бар'єром для роботи.

Запропоновані в статті теоретичні висновки, підходи і рекомендації можуть бути використані для розроблення системно-методичного забезпечення вибору інструментів і технологій регулювання економічної стійкості транспортних підприємств.

Ключові слова: стійкий розвиток, система, механізм, управління, транспортне підприємство.

Постановка проблеми. Однією з найскладніших систем управлінської діяльності виступає управління в умовах економічної нестійкості. Системний характер управління транспортним

підприємством виражається в сукупності взаємопов'язаних механізмів, які забезпечують зниження негативних наслідків постризикових і кризових явищ. Для розв'язання проблем управління, що виникають, необхідний набір методик виконання певних видів управлінської діяльності.

У науково-теоретичних джерелах під методикою управління розуміють сукупність інструкцій, правил, технологій, схем, що розкривають порядок виконання управлінських рішень.

Сутність методики управління розглядають як серію дій та управлінських кроків, спрямованих на запобігання, управління і боротьбу з кризами.

На нашу думку, управління підприємством в умовах економічної нестійкості відображає системний і багатоцільовий характер, охоплюючи різні елементи управління. Як ключові складові методики вирішення управлінських завдань виступають технології та способи управління. В управлінні економічною стійкістю підприємств використовуються особливі технології, що враховують специфіку кризи. Суть таких технологій полягає у виборі та реалізації певної послідовності, паралельності, комбінацій операцій при розробленні управлінських рішень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Загальні проблеми економічної стійкості, що є однією зі складових діяльності економіки, знаходять відображення у працях основоположників теорії ділових циклів і криз: А. Сміта, Д. Ріккардо, Дж. Мілля, К. Маркса, Ф. Енгельса.

Значний внесок у дослідження економічних аспектів забезпечення стійким управлінням підприємствами взагалі та підприємствами транспорту зробили такі вчені: О. В. Ареф'єва, О. В. Бойко, С. Л. Брю, З. П. Двудіт, В. Л. Дикань, В. С. Загорський, Д. В. Зеркалова, К. Р. Макконел, М. М. Маслова, Л. Г. Мельник, Н. В. Пахомова, Є. М. Сич, М. А. Хвесик, О. Б. Чернега, М. М. Чеховська та ін. [1; 2], які розглядали стійкий розвиток підприємств з різних точок зору: організації праці та якості життя, інвестицій та інновацій, внутрішньовиробничих відносин, конкурентоспроможності, корпоративного управління, власності, відносин із клієнтами тощо.

Невирішені складові загальної проблеми. Забезпечення стійкого та динамічного розвитку підприємств упродовж останньої чверті століття стає важливим і значущим пріоритетом управління транспортними підприємствами, у тому числі для зміцнення міжнародного авторитету країни, підвищення конкурентоспроможності продукції та вступу України до ЄС. Посилення конкуренції в умовах глобалізації та перехідні процеси вплинули на економічний стан і розвиток транспортних підприємств.

Необхідний також розгляд питань обґрунтування механізму та інструментарію управління стійким розвитком, методів аналізу точок нестійкості. Розв'язання наведених проблем потребує проведення наукового аналізу, що забезпечує розроблення теоретичних і методологічних засад управління стійким розвитком підприємств.

Формулювання цілей статті. Метою даної статті є розробка механізму як складової системи управління стійким економічним розвитком транспортного підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Управління – вид діяльності, який характеризується певними технологічними схемами. Істотний вплив можуть чинити чинники дефіциту часу, зниження керованості, конфліктності інтересів, високого ступеня невизначеності та ризику, складного переплетення проблем, тиску зовнішнього середовища, зниження конкурентоспроможності, порушення балансу влади [3]. На базі перелічених чинників слід визначити пріоритети формування технології управління фірмою.

Технологія управління включає послідовність операцій, прийомів, методів формування та здійснення впливу на керований об'єкт [4]. Представляючи технологію як послідовність, слід виокремити її базові етапи. Процес управління має закономірний зміст, що визначається сутністю етапів: цілепокладання, оцінка ситуації, знаходження головної проблеми, ухвалення та реалізація управлінського рішення. Ці етапи закладаються в основу технології в процесі управління факторами нестійкості.

Як елементи технології управління фірмою виступають:

1. Розроблення програм антикризових дій. Наявність таких програм є однією з умов управління стійким розвитком фірми. З огляду на циклічність розвитку бізнесу слід очікувати ймовірні ризики та знижувати втрати.

2. Оцінка ризикових сторін фірми та ймовірних втрат. Фактори нестійкості відображаються у зростаючих ризиках, які містять сигнали майбутньої небезпеки. Функція управління рівнем господарського ризику на підприємстві реалізується в дискретно безперервному режимі. Імовірно, для реалізації цієї функції великим компаніям необхідні спеціальні підрозділи, а дрібніші компанії можуть задовольнятися призначенням на цю роль одного зі своїх співробітників середньої ланки [5].

3. Своєчасна реакція фірми на ці чинники становить основу зниження втрат від кризи.

4. Планомірне усунення чинників нестійкості фірми. Управління факторами нестійкості є планомірним і послідовним процесом. Його результати багато в чому визначаються якістю підготовчої планово-розрахункової та аналітичної роботи.

5. Аналіз кризових ситуацій і визначення заходів регулювання кризи. Успішність заходів з регулювання кризи багато в чому визначається своєчасністю і точністю аналізу кризових ситуацій. За результатами такого аналізу необхідні швидкі заходи.

6. Активне управління комунікаціями в кризовий період. Формування системи антикризових комунікацій є основою для взаємодії з кредиторами та власниками. Ігнорування ролі комунікацій нерідко стає однією з причин невдач управління.

7. Моніторинг проявів кризи. За допомогою моніторингу уточнюється поточний стан критичних чинників розвитку фірми і конкретизуються регулятивні дії. Як правило, одним із критеріїв прийняття антикризових дій фірми є результати моніторингу. Результативність таких заходів залежить від технології регулювання факторів нестійкості.

Технологію регулювання кризи в транспортних організаціях слід розглядати як тривалий, системний і регламентований процес аналізу вразливих місць, запобігання повторенню кризових ситуацій у перспективі. Таким чином, технологія управління характеризується як послідовність дій під час пошуку варіантів розв'язання проблеми, а також як поетапність виконання повноважень менеджменту. Під час вибору технології управління фірмою виникає необхідність урахування характеру проблем, що виникають (стандартні, типові або нестандартні). З огляду на характер проблем, що виникають,

також слід розглянути особливості управління. Насамперед розглянемо особливості управління залежно від стану підприємства: стабільного; нестійкого; кризового. Кожному зі станів відповідає своя проблематика управління, яка вирішується на основі технологій регулювання економічної нестійкості організації [6].

У стабільному економічному стані управління орієнтоване на виявлення чинників нестійкості з виокремленням негативних тенденцій їх зміни. У такому разі, на наш погляд, робиться акцент на превентивну модель управління на основі діагностичної карти. Цю модель спрямовано на попереджувальне реагування на критичні фактори загроз і формування програми превентивних дій. Під час таких дій проводять діагностику латентних сигналів виникнення загроз стійкому розвитку організації. Найчастіше кризі передують сигнали, аналіз яких дає змогу встановити характер проблем, що робить ці дії дуже важливими.

В умовах економічно нестійкого стану на підприємстві виникають тенденції наростання передкризової напруженості. У таких умовах необхідна модель, що дає змогу стабілізувати економічне становище фірми. У рамках такої моделі розкриваються способи підвищення економічної стійкості фірми. Залежно від достатності ресурсного потенціалу визначається діапазон заходів регулювання чинників економічної нестійкості. На основі регулятивних заходів забезпечується послідовне пом'якшення гострих проблем з подальшою зміною спрямованості впливу негативних факторів. За відсутності дієвих заходів виникають некеровані тенденції, що ведуть фірму в бік банкрутства організації.

Найгостріша необхідність в управлінні економічною нестійкістю проявляється в кризовий період. У такий період необхідний комплекс заходів, що дають змогу виявити об'єкти кризових явищ, оцінити їхні наслідки, установити точки нестійкості та чинники їхніх змін, провести регулятивні заходи. Результатом проведення регулятивних заходів є поетапне підвищення стійкості економічного розвитку фірми. Для забезпечення послідовності процедур регулювання економічної нестійкості нами представлено систему управління стійким розвитком транспортного підприємства (рис. 1).

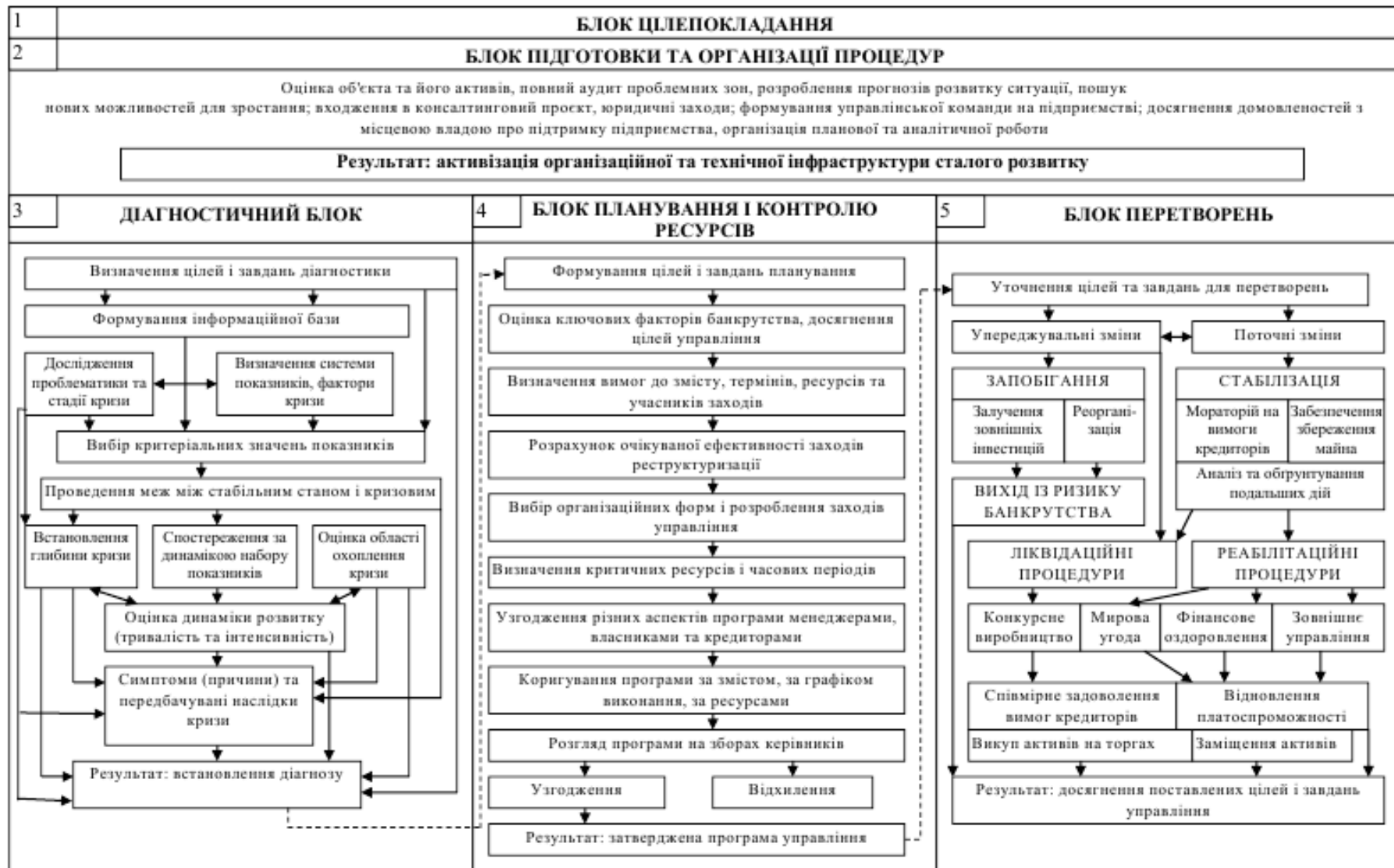

Рис. 1. Система управління стійким розвитком транспортного підприємства

Джерело: рисунок розроблено автором

Основною сферою прийнятих рішень в умовах економічної нестійкості транспортних підприємств є запобігання загрозам банкрутства, розпаду і руйнування організаційної системи.

Початковими етапами технології управлінських рішень, на думку дослідників, є розроблення системи заходів, збирання вихідної інформації про ситуацію в організації, морфологічний аналіз зовнішнього і внутрішнього середовища, пошук варіантів уникнення кризи [7]. У такому розумінні технологія управлінських рішень має вузький характер.

На наш погляд, технологію слід представити як активний процес руху фірми від поставлених пріоритетів до отримання планованих результатів в управлінні фірмою. На основі обраних пріоритетів визначаються варіанти їх реалізації, які стають основою напрямів розвитку фірми. Для формування таких варіантів і програми їх реалізації слід встановити фактори-бар'єри стійкого розвитку фірми.

Для розроблення програм розвитку необхідно виявити чинники, які впливають на причини негативних тенденцій. З огляду на вплив таких чинників визначаються стратегічні напрями розвитку виробничих організацій різного профілю діяльності.

Оцінюючи реалізованість стратегічних напрямів, проводиться їх розподіл за рівнем пріоритетності та розглядається достатність ресурсного потенціалу для їх реалізації. У разі нестачі коштів для реалізації таких проєктів проводиться їх перегляд. Виконання цих напрямів стає стимулом для підвищення економічної стійкості виробничої організації.

Розглядаючи сучасні технології управління, слід зауважити, що вони характеризуються не тільки послідовністю етапів розроблення управлінських рішень, а й використанням різних організаційних підходів до вибору прийомів аналізу та організації роботи.

Ширші можливості управлінських дій наявні в рамках корпоративного управління. Ці дії здійснюються, як правило, за рахунок внутрішнього ресурсного потенціалу. Проведення таких процедур регулюється цивільним законодавством про господарські товариства. Залежно від наявності ресурсних і управлінських можливостей розв'язання проблем можуть бути використані такі його типи: самоорганізоване управління; консультативне управління; передбанкрутне управління.

Водночас заходи щодо підвищення економічної стійкості фірми можуть бути успішними лише за наявності ефективно налагоджених функцій контролю. Економічний контроль вивчає факти втрат і нераціонального використання ресурсів, незаконного витрачання коштів та умов, що сприяють цим явищам. Контролінг – значуща частина міжпроцесної гармонізуючої технології управління, що виконує інформаційну та регламентуючу ролі для прийняття рішень і здійснення впливів збалансованого управління розвитком [8]. З урахуванням розглянутих принципів у технологію контролінгу фірми входять такі етапи:

1. На першому етапі встановлюються об'єкти контролінгу. Кожен об'єкт відповідає різним видам контролінгу (стратегічний та оперативний). Стратегічний контролінг робить основний акцент на діагностуванні змін чинників зовнішнього середовища, які можуть вплинути на стратегічні перспективи стійкого економічного розвитку фірми. У процесі оперативного контролінгу діагностуються відхилення від нормативів стійкого розвитку і розробляються коригувальні плани дій.

2. На другому етапі визначається сфера контролінгу і формується система параметрів. Уся система параметрів групується за сферами контролінгу. Така система параметрів має дати змогу виявляти симптоми і причини економічної нестійкості фірми.

3. На третьому етапі формується система індикаторів контролю. Основною вимогою до таких індикаторів є підтримання безперервності та точності контролю. Для цього доцільно збалансувати індикатори з урахуванням критеріїв стійкості економічного розвитку даної фірми.

4. На четвертому етапі забезпечується моніторинг показників, що включаються в контролінг. Для його проведення використовують такі методи контролю: гнучкі бюджети; точка беззбитковості; директ-костинг; коефіцієнтний аналіз. Специфікою використання таких методів у кризовий період є доцільність використання тимчасових нормативів; посилення уваги до діяльності фірми поза зоною релевантності; посилення контролю постійних витрат.

5. На п'ятому етапі проводиться діагностика контрольних точок нестійкості, які можуть вплинути на економічну стійкість розвитку фірми. До них відносять ключові параметри у стратегічних

сферах діяльності фірми. За результатами аналізу контрольних точок визначається рівень небезпеки негативних явищ.

Розглянута технологія управління, на наш погляд, має також низку слабких сторін. Розроблення документів з реструктуризації підприємств, викликане проблемами, що виникають, не має бути формальним звітом. Водночас антикризовий менеджер повинен поєднувати внутрішні компетенції фірми і зовнішні компетенції консалтингових фірм. Найчастіше через брак досвіду у використанні антикризових заходів основою управління нестійкістю стає реалізація досвіду консалтингових фірм.

Сутність консалтингу розглядають як процедуру добровільної ділової угоди, в якій замовником (клієнтом) виступають керівники або власники кризового підприємства, а виконавцем – антикризовий керуючий. Технологія консалтингу кризової фірми включає проведення експрес-аналізу стану фірми, розробку першочергових заходів щодо стабілізації діяльності підприємства, діагностику кризового стану, а також вибір шляхів виходу з кризи.

У разі подальшого наростання економічної нестійкості головним напрямом заходів щодо виведення фірми з кризи стає управління за технологією під контролем кредиторів. Зазвичай такі технології за участю кредиторів запроваджуються за різкого зростання платіжних ризиків фірми та появи ознак неплатоспроможності. У рамках цієї технології вводиться контроль над грошовими потоками фірми, здійснюється реструктуризація.

Проведення заходів реструктуризації за технологією під контролем кредиторів дає змогу, як правило, досягти лише часткових результатів для фірми. При використанні цієї технології управління основним пріоритетом стає задоволення інтересів кредиторів. Забезпечити комплексну результативність управління можливо лише шляхом посилення уваги до інтересів персоналу та менеджменту. Однією з причин катастрофічних банкрутств у такій ситуації, як правило, виступає недостатнє врахування операційних ризиків, пов'язаних з інтересами менеджерів і персоналу фірми.

Розглянуті методики управління мають різну спрямованість дій і чинників успіху. Для оцінки їх використання в управлінні підприємством слід керуватися низкою чинників.

По-перше, інформація про виникнення гострих проблем, що переходять у кризу, не повинна поширюватися за межі фірми. Як

правило, за неконтрольованої кризи інформація швидко виходить за межі фірми, виникає криза довіри з боку контрагентів і кредиторів. Така криза може бути досить тривалою і руйнівною для фірми.

По-друге, з моменту виникнення кризових ситуацій забезпечується контроль над факторами нестійкості. У результаті такого контролю наростання економічної нестійкості не повинно призводити до підвищення гостроти негативних очікувань контрагентів фірми. Для цього менеджери повинні мати чітке розуміння програми антикризових дій фірми.

По-третє, сформована програма антикризових дій обґрунтовує необхідність відновлення господарської діяльності фірми.

По-четверте, основні показники господарської діяльності повинні бути відновлені до їхніх нормативних значень. Як правило, негативні значення базових фінансових коефіцієнтів стають однією з перших ознак погіршення економічного становища фірми. Відновлення фінансових коефіцієнтів до докризового рівня та подальше їхнє позитивне зростання є однією з умов виходу фірми з кризи.

По-п'яте, спрямовуються капіталовкладення в оновлення операційних активів фірми. Проекти оновлення виробничих активів, як правило, спрямовані на зниження витрат фірми з метою зростання її ефективності.

Для реалізації таких можливостей запропоновано схему механізму управління стійким економічним розвитком транспортного підприємства (рис. 2).

Перший елемент включає моніторинг чинників нестійкості, наявність яких відображає потребу в подоланні негативних явищ або пом'якшенні їхніх наслідків з урахуванням їхніх причин. Для цього оцінюється наявність критичних значень точок нестійкості. Під час оцінювання враховуються: масштаб проблем; якість персоналу; цінності та мотиви менеджера. Дані оцінки знаходять відображення на наступних етапах формування механізму.

До складу другого елемента входить управління процесами узгодження початкових складових механізму: цілей, об'єктів і предмета управління. Якщо в умовах нестійкості розвитку виникають суперечності цілей, об'єкта і чинників, то механізм управління може не діяти.

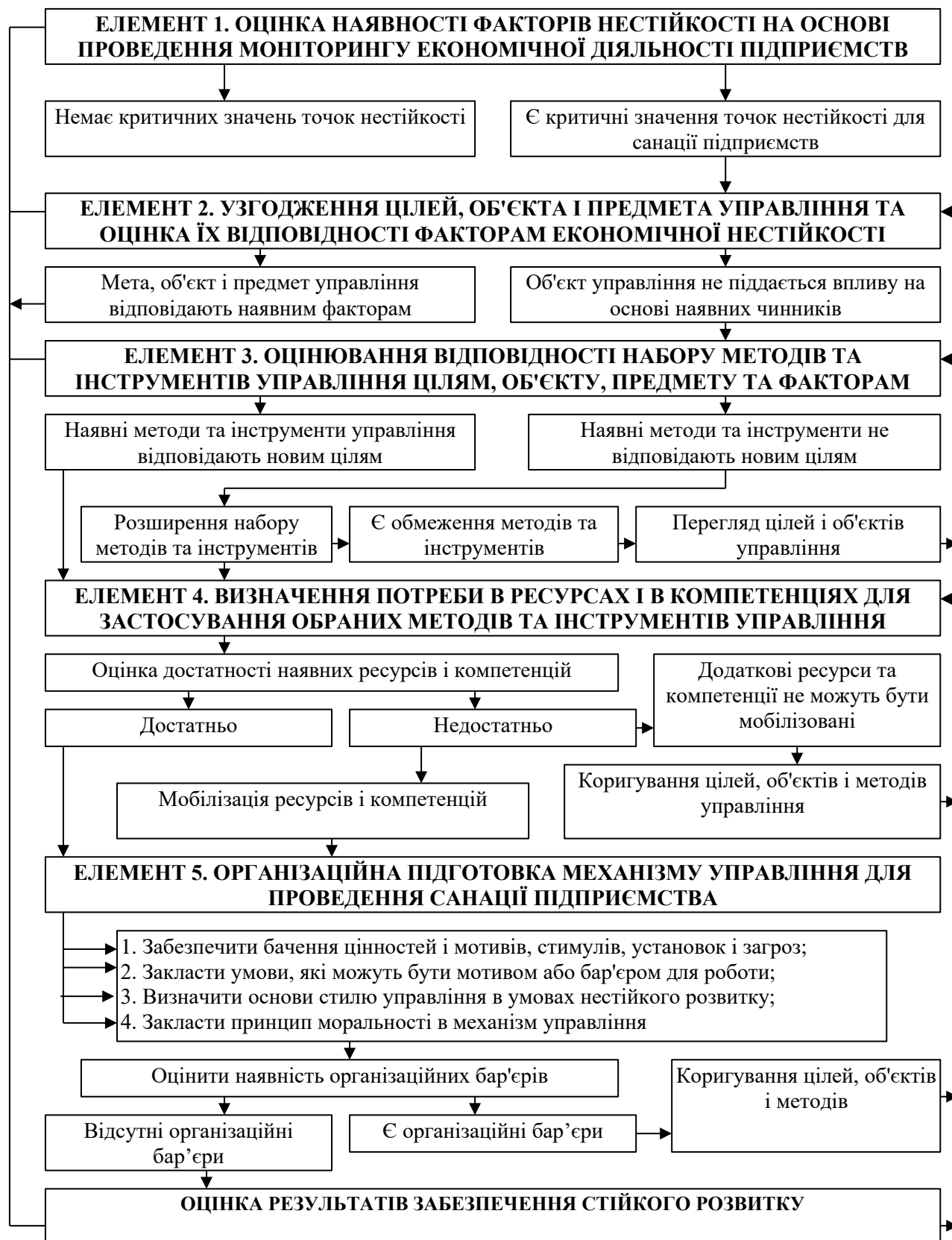

Рис. 2. Механізм управління для забезпечення стійкого розвитку транспортного підприємства
Джерело: рисунок розроблено автором

Для забезпечення дієвості механізму відібрані складові мають бути приведені, адаптовані до чинників управління. Якщо наявний набір чинників управління суперечить елементам механізму, то необхідно проаналізувати й уточнити цілі та об'єкти управління. З урахуванням уточнених факторів і цілей визначають критерії, необхідні для селекції методів реструктуризації промпідприємства.

Третій елемент включає формування набору методів та інструментів управління з урахуванням їхньої відповідності новим цілям і факторам. У механізмі необхідно забезпечити узгодженість між інструментами та методами управління. При цьому необхідна повнота і збалансованість інструментів управління за термінами, ресурсами та очікуваними результатами заходів.

У рамках четвертого елемента оцінюється потреба в ресурсах для застосування інструментарію управління санацією підприємства. За наявності достатніх ресурсів організовується керуючий вплив на об'єкти управління. У разі дефіциту ресурсів для подолання лімітуючих факторів слід визначити недостатню суму ресурсів. За відсутності можливості забезпечити достатність ресурсів необхідний перегляд методів, об'єктів і цілей управління цим підприємством.

П'ятий елемент включає забезпечення організаційної відповідності елементів управління підприємством. Така відповідність досягається шляхом забезпечення бачення цінностей і мотивів; визначення умов діяльності, які можуть бути мотивом або бар'єром роботи; створення основ стилю управління. Ця система має бути прозорою і враховувати інтереси персоналу. Далі оцінюються результати змін у стані об'єкта управління відповідно до обраних цілей і проводяться коригування елементів системи.

Висновки. Під час проведеного дослідження автором сформовано модель управління стійким економічним розвитком транспортних підприємств, що включає: визначення необхідності в санації; узгодження цілей, об'єктів і предмета управління; побудову набору методів та інструментів управління з урахуванням відповідності цілям і факторам; визначення потреби в ресурсах; забезпечення організаційної відповідності механізму управління; оцінювання результатів і коригування механізму управління. Застосування цієї методики підсилює систему управління фірмою

шляхом забезпечення бачення цінностей і мотивів, настанов і загроз; визначення умов, які можуть бути мотивом або бар'єром для роботи.

Література

1. Загорський В.С. Концептуальні основи формування системи управління сталим розвитком еколого-економічних систем: монографія. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2018. 336 с.
2. Бойко О.В., Двуліт З.П. Сталий розвиток транспортної системи України. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2013. № 23(18). С. 94-103.
3. Дикань В.Л., Заєць Г.П. Управлінський менеджмент у концепції сталого розвитку організації. *Вісник економіки транспорту і промисловості: зб. наук. праць*. Харків: УкрДУЗТ. 2018. № 62. С. 9-19.
4. Стійкий розвиток підприємств у міжнародному економічному просторі: монографія / за ред. Ареф'євої О.В. Київ: ФОП Маслаков, 2018. 364 с.
5. Апарова О.В. Формування організаційно-економічного механізму забезпечення сталого розвитку авіакомпанії. *Проблеми системного підходу в економіці: зб. наук. праць*. Київ: НАУ, 2010. Вип. 32. С. 111-120.
6. Макуха Л.С. Стійкий розвиток підприємств: сучасний стан проблеми. *Управління проектами, системний аналіз і логістика*. 2008. № 5. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/natural/Upsal/2008_5/index.htm (дата звернення: 1.03.2023).
7. Васюткіна Н. В. Актуальні питання сталого розвитку підприємства. *Тенденції розвитку організаційного та проектного менеджменту: матеріали XXXII Міжнар. наук.-практ. конф.* Львів: Економ. фундація, 2013. С. 27-30
8. Коваленко О.В. Антикризове управління: теорія, методологія та механізми реалізації: монографія. Запоріжжя: Вид-во Запорізької державної інженерної академії, 2011. 467 с.

References

1. Zahorskyy, V. S. (2018). *Kontseptualni osnovy formuvannya systemy upravlinnya stalym rozvytkom ekoloho-ekonomichnykh system : monohrafiya* [Conceptual bases of formation of management system of sustainable development of ecological and economic systems: monograph]. Lviv, LRIDU NADU [in Ukrainian].
2. Boyko, O.V., Dvulit, Z .P. (2013). *Stalyy rozvytok transportnoyi systemy Ukrayiny* [Sustainable development of the transport system of Ukraine]. *Naukovyy visnyk NLTU Ukrayiny – Scientific Bulletin of NLTU of Ukraine*, 23(18), 94-103 [in Ukrainian].

3. Dykan, V.L., Zaiets, H.P. (2018). *Upravlinskyi menedzhment u kontseptsii staloho rozvytku orhanizatsii* [Managerial management in the concept of sustainable development of an organisation]. *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti. Zbir nauk. Prats - Herald of the economy of transport and industry. Collection of sciences. works*, 62, 9-19 [in Ukrainian].

4. Arefyeva, O.V (Ed.). (2018). *Stiykyy rozvytok pidpryyemstv u mizhnarodnomu ekonomichnomu prostori: monohrafiya* [Sustainable development of enterprises in the international economic space: monograph] / Kyiv, FOP Maslakov [in Ukrainian].

5. Aparova, O. V. (2010). *Formuvannya orhanizatsiyno-ekonomichnoho mekhanizmu zabezpechennya staloho rozvytku aviakompaniyi* [Formation of the organizational and economic mechanism for ensuring the sustainable development of the airline]. *Problemy systemnoho pidkhodu v ekonomitsi: zb. nauk. prats' – Problems of the systemic approach in economics: coll. of science works*, 32, 111-120 [in Ukrainian].

6. Makuha, L. S. (2008). *Stiykyy rozvytok pidpryyemstv: suchasnyy stan problemy* [Sustainable development of enterprises: the current state of the problem]. *Upravlinnya proektamy, systemnyy analiz i lohistyka - Project management, system analysis and logistics*, 5. Retrieved from: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/natural/Upsal/2008_5/index.htm (Accessed 03 March 2023) [in Ukrainian].

7. Vasyutkina, N. V. (2013). *Aktual'ni pytannya staloho rozvytku pidpryyemstva* [Current issues of sustainable development of the enterprise]. *Tendentsiyi rozvytku orhanizatsiynoho ta proyektnoho menedzhmentu; materialy XXXII Mizhnarodnoyi naukovoyi praktychnoyi konferentsiyi – Trends in the development of organizational and project management; materials of the XXXII International scientific practical conference*, 27-30 [in Ukrainian].

8. Kovalenko, O.V. (2011) *Antykryzove upravlinnya: teoriya, metodolohiya ta mekhanizmy realizatsiyi: monohrafiya* [Anti-crisis management: theory, methodology and implementation mechanisms: monograph]. Zaporizhzhya: Vydavnytstvo Zaporiz'koyi derzhavnoyi inzhenernoyi akademiyi [in Ukrainian].

MECHANISM AS A COMPONENT OF THE MANAGEMENT SYSTEM OF TRANSPORT ENTERPRISE STABLE ECONOMIC DEVELOPMENT

KUDRIAVTSEV V., PhD in Economics, Associate Professor, Department of Economics and Entrepreneurship, Kharkiv National Automobile and Highway University, Ya. Mudrogo str., 25, Kharkiv, Ukraine, 61002.

E-mail: slavkudr@gmail.com, ORCID: 0000-0002-7617-6390

Abstract. The purpose of this article is to develop a system and mechanism for managing the stable economic development of a transport enterprise. To achieve this goal, a number of

contemporary general scientific methods and research techniques have been used, namely: abstract and logical, including analysis and synthesis, induction and deduction; clarification of the essence of basic concepts and categories, generalization – for reviewing information sources, studying domestic and foreign experience; system analysis – with the aim of a holistic perception of the object of research and a comprehensive analysis of the links between elements within the defined problem as a whole; problem-oriented – for scientific substantiation of the system.

Ensuring the stable and dynamic development of enterprises over the past quarter of a century has become an important and significant priority for the management of transport enterprises, including strengthening of the international authority of the country, increasing the competitiveness of products and Ukraine's accession to the EU. To ensure consistency in the procedures for regulating economic instability, the article presents a system for managing the stable development of a transport enterprise. Also, the article forms a model of management of stable economic development of transport enterprises, which includes: determination of the need for rehabilitation; coordination of goals, objects and subject of management; building a set of methods and tools of management, taking into account compliance with the goals and factors; determination of the need for resources; ensuring organizational compliance of the management mechanism; evaluation of results and adjustment of the management mechanism. The application of this methodology strengthens the company management system by providing a vision of values and motives, guidelines and threats; identifying conditions that may be a motive or a barrier to work.

The theoretical conclusions, approaches and recommendations proposed in the article can be used to develop a systematic and methodological support for the selection of tools and technologies for regulating the economic sustainability of transport enterprises.

Key words: *stable development, system, mechanism, management, transport enterprise.*